Eduskunnan Liikennejaosto 20.10.2016
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Kuopion alueen kauppakamari
19.10.2016

ASIA Liikenneverkon kehittämistarpeet alueen elinkeinoelämän näkökulmasta, hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

VIITE Asiantuntijakuuleminen 20.10.2016

EDUSKUNNAN LIIKENNEJAOSTOLLE

1. KAUPPAKAMARIRYHMÄN YHTEINEN NÄKEMYS

Liikenneverkon kehittämistarpeet elinkeinoelämän näkökulmasta

Tehokkaat tavara- ja henkilöliikenneyhteydet ovat Suomen kilpailukyvyn kannalta kriittisiä tekijöitä. Suomen maantieteellinen sijainti lisää vienti- ja tuontikuljetusten kustannuksia suhteessa Keski-Euroopassa sijaitseviin tuotantolaitoksiin ja synnyttää haasteita erityisesti pienen- ja keskisuuren teollisuuden kilpailukyvylle. Henkilöliikenteen tehostaminen on välttämätöntä työvoiman liikkuvuuden lisäämiseksi ja kansainvälisten yhteyksien varmistamiseksi. Tavaraliikenteen kustannustehokkuuden kannalta kriittinen tekijä on keskeisen liikenneverkon kunto ja kapasiteetti. Henkilöliikenteessä tavoitteena on oltava julkisen liikenteen kehittämisellä merkittävästi laajentaa työssäkäyntialueita.

Hyväkuntoinen ja kapasiteetiltaan riittävä liikenneverkko tukee Suomen kilpailukykyä

Investoinnit liikenneväyliin ovat pitkään olleet Suomessa riittämättömiä, mikä on johtanut jo rakennetun infrastruktuurin rapautumiseen. Kuten vuoden 2017 talousarvioesityksessä mainitaan, maanteiden, rautateiden ja vesiväylien korjausvelka oli vuonna 2015 yhteensä jo noin 2,5 mrd. euroa. Esitetty tavoite korjausvelan vähentämiseksi on oikea ja siihen varatut lisäresurssit erittäin tervetulleita elinkeinoelämän kannalta. Perusväylänpidon rahoituksen nosto 200 milj. €/vuosi on välttämätöntä, mutta kehityshankkeita ei silti saa unohtaa.

Keskeisen maantieverkon kapasiteetti ja kunto on nostettava tasolle, mikä mahdollistaa raskaan liikenteen tasaisen 80 km/h nopeuden sisältäen henkilöautoliikenteelle 100 tai 120 km/h nopeuden. Raskaiden ajoneuvojen jarrutusten ja kiihdytysten väheneminen paitsi lisää kuljetuksen kustannustehokkuutta, myös parantaa yleistä liikenneturvallisuutta.

2. POHJOIS-SAVON ELINKEINOELÄMÄN NÄKÖKULMA

Keskuskauppakamarin julkaisema Alueiden kilpailukykyselvitys -2016 paljastaa, että Pohjois-Savossa toimivien yritysten näkökulmasta liikenneyhteydet ja saavutettavuus ovat keskeisin asia, jota kehittämällä voidaan parantaa alueella toimivien yritysten kilpailukykyä. Näin kokee jopa joka kolmas alueen yrityksistä.

Yritysjohtajien arvioissa Pohjois-Savon keskeisimmät liikenteen pullonkaulat ovat:
- Väylien kunto
- Valtateiden taso (erityisesti VT5)
- Lentoyhteydet

Pohjois-Savon näkymä on Suomen taloustilanteeseen nähden hyvä. Kuopio on vetovoimainen kasvukeskus ja vetää puoleensa asukkaita. Teollisuus on tehnyt viime vuosinakin merkittäviä investointeja alueelle, esimerkiksi Stora Enso ja Riikinvoima Varkauden seudulle, Savon Sellu Powerflute ja Yara Kuopion seudulle, Valio ja Ponsse Ylä-Savoon. Lisäksi Finnpulp suunnittelee Kuopioon maailman suurinta havusellutehdasta. On kansantalouden kannalta välttämätöntä, että yritykset pääsevät alueelta nopeasti ja luotettavasti maailman markkinoille.

Talousarviossa 2017 myönteisiä näkymiä saavutettavuuden parantamiselle

Vuoden 2017 talousarvio luo edellytyksiä toimintaympäristön parannuksille Itä-Suomessa. Erityisen merkittävää on, että Mikkeli – Juva välin parantaminen Viitostiellä on lähdössä liikkeelle. Tämä on itäsuomalaisen elinkeinoelämän laajasti jakama kärkitavoite. Toinen merkittävä edistysaskel on hallituksen korjausvelkaohjelma. Tieverkoston kunto on muodostunut todelliseksi pullonkaulaksi erityisesti raaka-ainekuljetuksista riippuvaisille elintarvike- ja metsäteollisuudelle.

Viitostien merkitys itäsuomalaiselle elinkeinoelämälle

Kuopion alueen kauppakamari painottaa, että Viitostien parannuksia on välttämätöntä jatkaa myös tulevaisuudessa. Kyseessä on Suomen pisin vilkkaasti liikennöity tiejakso, pääsääntöinen raskaskuljetusten ja vaarallisten aineiden kuljetusten sekä henkilöliikenteen väylä halki Itä-Suomen. Nykytasollaan tie on tukkoinen, hidas ja turvaton. Tämä kasvattaa kustannuksia ja aiheuttaa ongelmia esimerkiksi kuljetusaikojen ennakoinnissa. Viitostie on pullonkaula Itä-Suomen elinkeinoelämälle toimialaan ja yrityksen kokoon katsomatta.

Itäsuomalaisen elinkeinoelämän tavoitteena on, että Viitostietä voi tulevaisuudessa liikennöidä 100 kilometrin tuntinopeudella ympärivuotisesti ja yhtäjaksoisesti aluksi Kuopioon ja myöhemmin Iisalmeen saakka. Tämä on saavutettavissa kustannustehokkaimmin kolmikaistaisella ohituskaistatiellä, jossa ajosuuntien välissä kulkee kaide. Kustannusarvio on Pohjois-Savon ely-keskuksen mukaan Kuopioon saakka n. 200 miljoonaa euroa, Iisalmeen n. 100 miljoonaa euroa enemmän. Ratkaisu mahdollistaa paitsi raskaan liikenteen tasaisen ja ennakoitavissa olevan matkanopeuden, myös henkilöliikenteen sujuvat ja turvalliset ohitukset.

Mikkeli – Juva välin jälkeen seuraavaksi kriittisin parannettava kohde sijaitsee Leppävirran ja Kuopion välissä. Parannuksen kustannusarvio on n. 100 miljoonaa euroa.

Lentoliikenne elintärkeä vientiteollisuudelle

Viitostien parannukset kytkeytyvät myös lentoliikenteeseen:

Varkaudessa lentoliikenne on päättynyt eikä näytä todennäköiseltä, että liikenne olisi käynnistymässä uudelleen. Varkauteen voimakkaasti investoineen globaalin vientiteollisuuden liikenneyhteydet ovat näin ollen merkittävästi heikentyneet. Tässä tilanteessa edellytämme Viitostien parannusten nopeuttamista. Mikkeli - Juva välin parantaminen on merkittävä askel Viitostien tason nostamiseksi, mutta lisäksi yhteyksiä on parannettava nopeasti Varkaudesta Kuopioon. Tukkoisen Leppävirta - Kuopion välin parantaminen on erityisen akuutti vientiteollisuuden liikenneyhteyksien turvaamiseksi.

Myös Itä-Suomen kasvukeskuksen Kuopion lentotarjonta on heikentynyt. Maakuntakentille ei ole Suomessa saatu synnytettyä kilpailua. Tämä heijastuu myös Kuopioon, jossa Blue1 lopetti liikennöinnin SAS:n vaikeuksien yhteydessä keväällä 2013. Sen jälkeen lentojen hinnat ovat karanneet. Menopaluu Kuopiosta Helsinkiin maksaa tyypillisesti 400 euroa, jopa enemmän. Lisäksi lentoyhtiön määrittämien lomakausien tarjonta on heikentynyt, mikä vaikeuttaa yritysten liikkumista erityisesti kesäaikaan ja vuodenvaihteessa.

Hinnoittelusta johtuen matkustajamäärät ovat laskeneet – monet joutuvat kustannuksien vuoksi valitsemaan muut matkustusmuodot. Tämä ei edistä kasvuhakuisen elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Kiitän mahdollisuudesta jakaa Kuopion alueen kauppakamarin näkemyksiä liikenneverkon kehittämistarpeista.

Kuopiossa 19.10.2016

Silja Huhtiniemi
Kuopion alueen kauppakamari